Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 111 FRIDAY, JUNE 12, 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 12-го ЧЕРВНЯ 1998 р. Ч. 111 РІК CV

МІНІСТРИ ОБГОВОРИЛИ КРИЗУ В КОСОВО

Київ (УНІАР). — Пресова служба Міністерства Закордонних Справ України повідомила, що від 3-го до 6-го червня на острові Бріон, Хорватія, відбулася чергова зустріч міністрів закордонних справ держав-членів Центральної європейської ініціятиви (ЦЕІ), у якій взяла участь делеґація України.

Як повідомив заступник міністра закордонних справ, голова української делеґації Анатолій Орел, у зв'язку з різким зростанням кризи у Косово і поновленням маштабних бойових дій, учасники засідання у перший день обговорили лише це питання. На другий день зустрічі продовжено розгляд цього та інших питань на пленарному засіданні.

Виступ делеґації України базувався на принципових підходах щодо якнайшвидшої інтеграції до Европейського союзу та поглиблення співпраці в рамках субреґіонального економічного співробітництва. За результатами зустрічі міністрів закордонних справ країн-членів ЦЕІ прийнято заключний документ, а також декларацію щодо Косово, у якій керівники делеґацій закликали до негайного припинення ескаляції насильства у цьому реґіоні.

А. Орел також повідомив, що у ході праці форуму відбулися зустрічі з представниками Хорватії, Італії, Боснії і Герцеговини таСловенії, учасники яких обмінялися думками щодо розвитку співробітництва та взаємодії у рамках міжнародних організацій.

Міністерство шукає гроші для платень шахтарям

Київ. — В той час, як біля 1,000 павлоградських шахтарів пішки наближаються до Києва, Міністерство Вугільної Промисловости намагається вжити негайних заходів щодо виплати заборгованих їм платень, повідомила 10-го червня УНІАР.

Гірники, які вирушили в похід на Київ два тижні тому, погоджуються розійтися по домах і не входити до столиці лише після виплати всіх платень. Покищо МВП пообіцяло заплатити тільки четвертину заборгованих грошей.

За час пішого походу кількість шахтарів зменшилася на 200 осіб — кожного шостого відвезли до лікарні з розладами шлунку та травмами ніг, повідомило українське телебачення. Помимо того, вони кілька разів відмовлялися сідати в автобуси. Лікарі, що постійно супроводжують страйкарів, кажуть, що більшість хворих гірників відмовляється їхати до лікарень.

Новопризначений міністер вугільної промисловости Сергій Тулуб заявив про намір створити компанію „Вугілля України" з метою посилити контролю держави над продажем вугілля. На його думку, державне втручання впорядкує ринок збуту вугілля і водночас призведе до „справжнього ринку" — біржевих стосунків. „Торги проходитимуть на відкритому майданчику між виробником і покупцем на конкурсній основі", — сказав міністр. На його думку, однією з причин, через яку не виплачується платень, є те, що частина палива губиться в мережі посередників. Найближчими днями кілька директорів вугільних компаній можуть бути звільнені з праці, сказав він.

Росіяни інтерпретують світові події з точки зору антиамериканізму

Москва. — Коментуючи в популярній московській газеті "Аргументи і Факти" недавні випробування атомової зброї в Індії і Пакистані, російський політичний науковець Євгеній Кожокін інтерпретує ці події у традиційному для російської політичної еліти антиамериканському дусі.

Він пише, що індійський та пакистанський ядерні вибухи знаменують собою прихід XXI сторіччя, яке закінчилося фактично у 1991 році — з розпадом Совєтського Союзу. „Цей розпад радісно відзначали на Заході, вважаючи головною ознакою нашого часу остаточну перемогу З'єднаних Стейтів Америки та їхніх союзників". Захід, мовляв, не зрозумів „стратегічної доцільности збереження російської потуги", а це збереження було таким же очевидним, як створення сильних Японії і Німеччини після Другої світової війни.

„Для здійснення нового пляну Маршалла Заходові не вистачило мудрости і далекоглядности",— каже Є. Кожокін і висловлює певність, що якби СССР „не розгромили, то він міг би виконати на Сході важливі завдання" краще, ніж їх виконує Китай, хоч китайці й швидко модернізують своє господарство. А тепер, з приєднанням Індії і Пакистану до ядерних держав, не лише Китай дістає нових конкурентів, але глобальне лідерство ЗСА мусить неминуче захитатися.„Індійські і пакістанські ядерні випробування — це виклик не так світові, як З'єднаним Стейтам Америки",— стверджує Є. Кожокін.

Він також виправдовує офіційну неґативну опінію Росії щодо поширення НАТО на східньоевропейські держави, бо, мовляв, головною проблемою є „розповзання ядерної зброї, а не дбання про Східню Европу".

МВФ вимагає фінансових змін від Росії

Москва. — Офіційні російські чинники в середу, 10-го червня, підтвердили, що Міжнародний валютний фонд вимагає від уряду Росії зменшення бюджетного дефіциту та основного перегляду податкової системи, якщо він хоче отримати додаткові позички.

Серед інших вимог, МВФ хоче щоб Росія змінила свою банкову систему а також пропонує розгалуження діяльности Газпрому, цієї кольосальної монополії природного газу. МВФ твердить, що його вимоги є спрямовані на зрушення довготривалого застою економічних реформ у Росії. Одначе критиків діяльности МВФ турбує те, чи не забагато вимагається від Росії в цей час, як її фінансовий ринок знаходиться в клопотах, а нові асистенти президента Бориса Єльцина щойно беруться до праці.

МВФ відмовився опублікувати свої вимоги, кажучи, що ще завчасно, бо не відомо чи допомога буде потрібною. Одначе переговори з урядом Росії відкрито у формі довірочного листа, в якому вичислено вимоги. Урядовці МВФ підкреслюють, що „ми не кажемо, що не буде грошей для уряду Росії, але ми не можемо давати запевнення поки не знаємо чи Росія може виконати вимоги".

Тимчасом західні міністри фінансів і західні інвестори не можуть дійти до згоди скільки фінансової допомоги Росія повинна отримати та коли. МВФ вже дав Росії понад 5.2 блн. дол. з 10 блн. дол. позички. Одначе ключовим питанням є, чи позичити Росії додаткових 5 блн. дол. до попередніх 10 блн. дол., чи навіть більшу суму, щоб допомогти російському Центральному банкові оборонити рубель і заспокоїти побоювання закордонних вкладників, що російські гроші можуть бути знецінені.

Інформують про результати вершинної зустрічі ЧЕС

Київ (УНІАР). — "Програму-мінімум та програму-максимум виконано", — зазначив Богдан Соколовський на зустрічі з журналістами в МЗС України, розповідаючи про нараду керівників держав та урядів країн-учасниць Чорноморського економічного співробітництва (ЧЕС), яка відбулась 4-5-го червня ц. р. у Ялті.

Керівник Секретаріяту ЧЕС, начальник Управління міжнародного економічного та науково-технічного співробітництва при МЗС Б. Соколовський повідомив, що у вершинній зустрічі взяли участь дев'ять президентів та два керівник урядів країн-членів ЧЕС. Одинадцять офіційних делеґацій налічували понад 500 учасників.

Прийнято спільну декларацію, підписано статут організації ЧЕС. У рамках зустрічі відбулася серія зустрічей на рівні перших представників урядів і міністрів закордонних справ, де обговорено актуальні питання двосторонніх відносин та реґіонального економічного співробітництва.

Параліч з виборами голови ВР продовжується

Київ. — 9-го червня Верховна Рада вшосте не змогла обрати свого голову, поглиблюючи політичний застій у країні.

У голосуванні взяло участь 214 депутатів, а для того, щоб вибори вважалися дійсними, потрібно 293 депутати. Чотири правоцентристські фракції знову вирішили не голосувати, наполягаючи на пакетних виборах і узгодженні кандидатур між фракціями.

Раніше Рух, Народно-Демократична Партія, Соціял-Демократична Партія (об'єднана) і Партія Зелених дали зрозуміти, що проголосують за соціяліста Олександра Мороза, який має найбільше шансів, за умови одночасного обрання першого заступника і заступника голови. Ці фракції хотіли б бачити першим заступником колишнього міністра закордонних справ Геннадія Удовенка, а заступником представника фракції НДП Олександра Бандурку.

9-го червня колишній спікер О. Мороз набрав 177 голосів, а його суперник Олександер Пухкало — 30. Решта п'ять претендентів зняли свої кандидатури ще минулого тижня.

Економісти і підприємці занепокоєно спостеріга-

(Закінчення на стор. 3)

Україна може переглянути надані їй ядерні ґарантії

Київ. — Україна має намір поставити питання про перегляд наданих їй ядерних ґарантій, якщо до вже існуючих п'ятох ядерних держав приєднаються Індія та Пакистан, заявив 9-го червня начальник Управління інформації Міністерства Закордонних Справ Віктор Наґайчук.

Виступаючи на пресконференції, він сказав, що про таке становище України поінформовано на офіційному засіданні Ради безпеки ООН.

Якщо ситуація в азійському регіоні й надалі розвиватиметься у напрямку ядерної ескаляції, то Україна залишає за собою право розпочати консультації з ядерними державами, які надали б їй ґарантії безпеки у зв'язку з приєднанням до договору про нерозповсюдження ядерної зброї, з метою можливого перегляду змісту цих ґарантій.

ЕС є проти швидкої інтеграції з Україною

Люксембурґ. — 10-го червня Европейський союз спробував охолодити завзяття України, заявивши, що вона повинна розвивати з ним стосунки поволі.

Прем'єр-міністер України Валерій Пустовойтенко, який брав участь у першій двосторонній зустрічі Ради співробітництва, сказав, що його країна хотіла б піти далі у своїх стосунках з ЕС, ставши його асоційованим членом. Як відомо, Україна проголосила членство в ЕС своєю стратегічною метою.

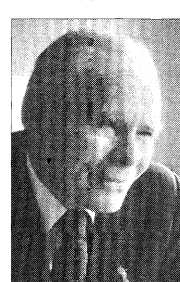
Однак ЕС, який хоче допомогти Україні модернізуватися і перетворитися на надійного торговельного партнера, вважає, що далі укладеної три місяці тому угоди про партнерство йти покищо рано. Міністер закордонних справ Великобританії Робін Кук сказав, що Україна спочатку повинна забезпечити успішне виконання угоди про партнерство і співробітництво.

Комишенер ЕС Ганс ван ден Брук висловив певність, що Україна з часом дозріє до тісніших відносин з ЕС. Він зазначив, що ЕС підтримує бажання Києва стати членом Світової організації торгівлі. Це, за його словами, є неминучою умовою інтеграції України в світову економіку.

Наприкінці березня ЕС почав процес прийняття до своєї організації 10 колишніх комуністичних країн, включно з Естонією, Латвією і Литвою. Ймовірність вступу України чи Росії покищо не обговорюється, хоч союз зацікавлений у розвитку тісніших відносин з цими країнами.

Миряни підготовляються до сесії Патріяршого Собору

Парсиппані, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Знаючи вже віддавна, що в серпні має відбутися друга сесія Патріяршого Собору у Львові, провідники Українського Патріярхального Світового Об'єднання (УПСО) перевели в Ню Джерзі в днях 30-го і 31-го травня окрему конференцію з рядом доповідей, як також організаційний восьмий з'їзд делеґатів із вибором проводу.

Василь Колодчин

З того приводу ми черговий раз запросили на розмову провідного активіста мирян Василя Колодчина, що вже 14 років виконує завдання голови УПСО.

— Скажіть так щиро, після цього чергового вашого з'їзду, чому в Управі вашого товариства так мало змінилося і чому ви хоча з такою посвятою та відданням мусите знову брати на себе цей нелегкий обов'язок?

— Бачите, у нас, так як в інших наших діяспорних організаціях, відчувається сильний брак людей до праці і це причина, що у виборах ми майже в цілості залишилися на своїх постах. Тому ми хочемо якнайскорше перейти на іншу організаційну структуру, бо ж, власне кажучи, наше завдання, яке ми поставили собі, основуючи нашу організацію, є вже виконане, хоча і досі Ватикан не думає офіційно проголосити, що ми маємо патріярха.

— Як нам усім добре відомо, Ватикан в загальному не є надто прихильний до нашої Церкви. Ось візьмімо хоча б останнє рішення відносно одружених священиків, що мають парохії в Польщі.

— Це тільки один випадок, а можна б вичислити багато інших, з яких бачимо виразно стремління до перепон для УГКЦеркви. Маймо надію, що ця проблема буде широкою темою дискусії на Патріяршому Соборі, де мають бути усі наші владики.

— Оглядаю програму конференції, що відбулася тут 30-го травня з цілим рядом доповідей на тему мирянського руху. Чи ці доповіді були завчасу запляновані і мають на цілі дати матеріял на Собор?

— Розуміється, що так. Усі вони в числі вісім, це підготова до Собору у Львові під кличем „Роля мирян в українській католицькій церкві" і плянуємо там же дати п'ять доповідей на ці теми. Перед Собором усі тепер виголошені доповіді будуть друковані в журналі „Свічадо", як окреме видання, яке роздамо

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ

ЛУГАНСЬКЕ. — Розпочала працю міжгалузева група, яка вивчає можливість створення спеціяльних економічних зон в Луганській області. Групу очолив виконуючий обов'язки заступника голови Луганської обласної державної адміністрації Юрій Кононов. До складу групи увійшли економісти, науковці, юристи,керівники структурних підрозділів обласної державної адміністрації. Мета діяльности групи — підготова економічно обґрунтованої програми створення спеціяльних економічних зон у промислових центрах Луганщини, що дозволить звільнити від податків, створити нові місця праці, включити інвестиції в реґіони з депресивною економікою.

СЕМІНАР "ЕКОЛОГІЧНЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ: КРОКИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ"

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. — У Хмельницькому державному управлінні екологічної безпеки відбувся міжнародний семінар на тему "Екологічне телебачення в Україні: кроки до професійного рівня". У семінарі взяли участь гості із Великої Британії, ЗСА, тележурналісти з Києва, Донецького, Луцька, Львова, Івано-Франківського, Чернігова і Хмельницького. Вони познайомилися з розвитком і досягненнями екологічної тележурналістики в ЗСА та Англії, з досвідом висвітлення природоохоронних проблем у реґіонах України, провели дискусії щодо професійних аспектів праці, а також обмінялися своїми творчими досягненнями.

НОВІЙ УКРАЇНІ ПОТРІБНІ НОВІ ЛІДЕРИ

КИЇВ. — Тут 9-го червня від 9.30 ранку до 18.30 вечора у приміщенні Виставкової залі в будинку ч. 3 на Андріївському узвозі відбувся одноденний семінар на тему "Моделі лідерства: нова Україна, нове покоління, нове тисячоліття". У якості почесних гостей на семінар запрошено першого віцепрем'єра України Анатолія Голубченка, заступника секретаря Ради національної безпеки і оборони Олександра Разумкова і голову правління НБУ Віктора Ющенка

МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО

КИЇВ. — У понеділок, 8-го червня, компанія Кемонікс Інтернешнл, яка протягом останніх двох років надає допомогу аграрним товарним біржам по всій Україні, та Українська Біржа Ресурсів (УБР) підписали меморандум про співробітництво, метою якого єспільні дії в організації та розвитку торгівлі контрактами на сільсько-господарську продукцію в Україні. Меморандум передбачає співпрацю з Державною комісією цінних паперів та фондового ринку, Національною Асоціяцією Бірж України та товарними біржами України. Спільною метою цих організацій є формування ринкового середовища у виробництві та торгівлі вагропромисловому комплексі України, а також механізму визначення ціна сільсько-господарську продукцію.

БУДЕ ПАМ'ЯТНИК ЖЕРТВАМ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

ЛЬВІВ. — Мешканці німецького міста Фрайбурґ зібрали 52, 000 марок на спорудження у Львові пам'ятника жертвам Другої світової війни. Як повідомив посадник Львова Василь Куйбіда, монумент буде встановлено на території колишнього Янівського концтабору, де у роки війни було знищено сотні тисяч людей.

ЗАКІНЧИЛИСЯ ЗБОРИ КРИМСЬКОГО БАНКОВОГО СОЮЗУ

ЯЛТА. — Тут закінчили працю збори Кримського банкового союзу. У зборах взяв участь і голова Ради Міністрів Автономної Республіки Крим Сергій Куніцин. Банкіри запропонували урядові підтримати низку проєктів, серед яких пропозицію організувати продаж путівок у кримські курорти через Міжбанківську валютну біржу. Ініціятор проєкту, начальник Кримського республіканського управління НБУ Анатолій Бурдюгов передбачає, що на виконання цього проєкту буде потрібно 3-4 місяці, а до скарбниці надійде майже 30 млн. грн. На цей товар убіржі вже є близько 600 покупців.

ДОМОВЛЯЮТЬСЯ ПРО ТРАНСПОРТУВАННЯ НАФТИ

КИЇВ. — Наприкінці травня український Уряд отримав листа від уряду Азербайджану з пропозицією взяти участь у переговорах щодо транспортування каспійської нафти. Про це повідомив під час пресконференції заступник голови Державного комітету нафтогазової промисловости Валерій Шуліко. До цього часу Україна офіційно не брала участи у таких переговорах, і зазначений лист є свідченням підтримки Азербайджаном висловленої українською стороною пропозиції включитися до переговорного процесу.Після створення в Україні відповідної групи почнуться переговори. Спочатку вони проводитимуться між Україною і Азербайджаном, але незалежні спостерігачі вважають, що питання транспортування каспійської нафти не може вирішуватися без представників Російської Федерації.

У СВІТІ

НОВИЙ КЕРІВНИК НІҐЕРІЇ ген. Абдульсаляма Абубакар у вівторок, 9-го червня, сказав, що до 1-го жовтня поверне управління державою в руки вибраного цивільного уряду. Тому, що поданий ним речинець є той самий, котрий був визначений його попередником, померлим тому кілька днів жорстоким диктатором ген. Сані Абача, то у багатьох це викликає сумніви чи справді ці вибори призначені на серпень відбудуться і чи в них могтимуть брати участь справжні кандидати з опозиції. Бо у плянованих за ген.С. Абачі серпневих виборах, тільки він сам був єдиним кандидатом. Все ж таки хочеться народові вірити, що справи покращають. Крім того, поширюються поголоски, що новий керівник держави ген. А. Абубакар звільнить з тюрми деяких політичних в'язнів. Одначе у своєму короткому офіційному виступі-промові до народу ген. А. Абубакар залишив нерозв'язаним питання політичної майбутности Ніґерії.

В АМЕРИЦІ

ОСТАННІМ ЧАСОМ В АМЕРИЦІ при принаманні на працю дуже поширився звичай пропонування спеціяльних винагород, як засобу приманювання потрібних і бажаних працівників. Цей звичай існував здавна, але відносився виключно до вищих ешелонів керівних становищ, високо кваліфікованих техніків і спортовців. Тепер цього засобу вживають працедавці шукаючи за потрібними їм звичайними працівниками, починаючи від учителів до державних урядовців включно. У тексаському місті Даллас шкільна рада проголосувала минулого місяця пропонувати по 1,500 дол., а державний Департамент праці пропонує окремі винагороди аж до суми 4,000 дол. для принади молодих економістів. Спілка американського менаджменту стверджує, що згідно з найновішими опитами їхніх членів-корпорацій з 344, які відповіли, 44 відсотки сказали, що в останньому році виплачували такі винагороди новим працівникам. Це в порівнянні з 30 відсотками рік перед тим.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.co

Підігрівана страва не є смачна

Коли перед декількома днями усі американські засоби масової інформації несподівано для нас заговорили про пошукування Департаменту юстиції ЗСА за 73-літнім українцем Дмитром Савчуком, якому грозить відібрання громадянства за його мниму співпрацю з німцями в концентраційних таборах Другої світової війни, не було найменшого сумніву, що це зумисне хтось розпалює давню ненависть і підозри на українців та їхню колябораціяю з нацистськими силами з-перед пів сторіччя.

Питання лише залишається як досі одвертим, хто це робить і кому залежить на тому, щоб пригадати світові, які то українці були колябораторами та які вони виконали злочини у відношенні до жидівського народу.

Як досі, представники Департаменту юстиції Д. Савчука не схопили і не є відомо де він „укривається" чи просто, не сподіючись такої напасти після так довгого часу, спокійно виїхав із свого постійного місця прожиття у Ґлен Спей.

Але саме шукання за ним, як воєнним злочинцем, відогріло давню нагінку на українську спільноту і пригадало старим, а вказало новим поколінням американців, скільки поганого вчинили українці перед пів століттям. Бо рівночасно із пошуком за Д. Савчуком, вини якого ще не доказано, відомий з попередніх виступів Елі Візель відвідав деякі школи в Ню Йорку, щоб новим поколінням американців розповісти про переслідування жидів у Другій світовій війні та про злочини німців і їхніх прихильників. Як виразно ці відвідини збіглися немов припадково із пошуками за одним із таких „злочинців", яким мав бути Д. Савчук.

Активність ОСІ була в останніх роках дещо притихла, особливо після закінчення процесу проти славного „Івана Грозного" чи пак Івана Дем'янюка, якого звільнили від провини після довгого і дуже неприємного процесу в Єрусалимі та не маючи можливости доказати в будь-який спосіб, що саме він був тим жорстоким убивцею жидів у концентраційному таборі Треблінка, мусіли дозволити на його поворот до Клівленду, де він жив довгі роки.

Процес, як і ціла справа І. Дем'янюка були славні на цілий світ, отже його звільнення було безумовно компромітацією для ОСІ та жидівських намагань саме українців зробити в очах західного світу співвинними за голокост.

Ще більше мусіли замовкнути оскарження проти українців жидівських активістів після проголошення самостійности української держави у 1991 році, коли жидівське населення України не лише не зазнало переслідувань чи цькувань, але навпаки, отримало повні права, як і всі громадяни та могло жити спокійно, виконуючи свої релігійні практики і заповнюючи не один високий пост в адміністрації держави.

До сьомого року життя молодої української держави ми не читали та не чули ніяких скарг ані застережень щодо становища жидівської меншини в Україні, а навпаки і там, і тут в діяспорі нав'язалися громадські та політичні зв'язки поміж двома групами.

Тому несподіване відновлення справи воєнних злочинів у відношенні до жидів саме із вказанням на українця, що вже давно є американським громадянином і провів пів сторіччя спокійного життя в українському осередку, яким є містечко Ґлен Спей, видається нам зумисне для певних цілей „підігріванням" давних, забутих неприємних закидів і непорозумінь.

А як знаємо добре, підігрівана страва ніколи не є смачна.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Олександер Серафин

ЕКОНОМІЧНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Міжнародний валютний фонд (МВФ) передбачає тепер більший прямий і посередній вплив азійської економічної кризи на економіки світу, ніж прогнозував шість місяців тому. Спад приватних інвестицій в Азії, знецінення грошей і регуляційні заходи, які є потрібні, зменшать домашній попит, особливо на імпортовані товари.

Світовий економічний ріст, який становив 4.1 відс. в 1997 році, знизиться в 1998 році до 3.1 відс. і підніметься до 3.7 відс. наступного року. Активність в торгівлі також буде нижча в 1998 році (6.5 відс.), ніж в 1997 році (9.5 відс.), одначе краща, ніж середній ріст 1990-их років.

МВФ передбачає на цей рік низький рівень інфляції в індустріяльних країнах, і помірковані — у країнах, що розвиваються, та тих, що саме переходять до ринкових умов.

На щастя, економічне зростання в Північній Америці і Західній Европі стало стабільним і повинно таким залишитися на деякий час. В ЗСА, здається, обійдеться цього року без втручання Адміністрації в справи економіки. Їхній економічний ріст в 1997 році був найкращий за всі дев'ять попередніх років. Інфляція була найнижча за 32 роки, а безробіття — найнижче за 24 роки. ЗСА також мають майже збалансований державний бюджет — перший раз від початку 1970-их років!

В континентальній Европі економічне відновлення стало сильніше в 1997 році, але його вплив цього і наступного року буде зменшений наслідками азійської кризи, головно на обсяг експортів.

У країнах, що розвиваються, економічний ріст в 1998 році зменшиться, в порівнянні з минулим роком (5.75 відс.), до 4.0 відс.

Цілий регіон Центральної і Східної Европи матиме ріст у висоті 2.5 відс. в 1998 році, прогрес якого, однаце, не буде рівномірний.

Країни, що є в переході з плянової до ринкової економіки, були також діткнені азійською кризою, і їхній економічний ріст на якийсь час уповільниться. Найбільше від цього потерпіли Російська Федерація, Україна і Естонія, за даними МВФ. В 1997 році всі вони, як група, досягнули економічного зростання — перший раз за вісім років. В 1998 році, перший раз від початку їхнього економічного перетворення, ні одна з них не матиме економічного регресу, включно з Україною. Помимо цього, між ними існує велика різниця у зробленому поступі.

У 1997 році в Україні інфляція впала до 15.9 відс., а зареєстроване безробіття становило 2.1 відс. в першій половині року. (Дійсний стан є набагато гірший). Незадовільні фінансові правила привели до більшої опори на державні короткореченцеві позики. Це збільшило уразливість України до несприятливих подій, і коли азійська криза посилилася при кінці минулого року, валютна виміна і ринкові впливи змусили український Уряд різко посилити монетарну контролю. Вища процентова ставка, спричинена частинно азійською кризою, знизить економічний ріст в Україні і Росії.

Країни з найбільшими бюджетними дефіцитами — це ці, що зробили дуже мало в переходовому процесі. До них належать Росія, Молдова і Україна, яких дефіцит є понад 5.0 відс. валового державного прибутку.

Країни, які ввели строгу фінансову політику раніше, почали свій економічний ріст скоріше, і зазнали згодом швидшого росту, ніж країни, що зберігали великі бюджетні дефіцити і високі державні видатки.

Прогноза економічного росту та інфляції у вибраних країнах та групах країн, за даними МВФ, виглядає так:

	Економічний ріст			Інфляція		
	1997	1998	1999	1997	1998	1999
Західня Півкуля	5.0%	3.4%	§%	13.1%	9.1%	§%
Африка	3.2	4.6	§	10.5	7.5	§
Азія	6.7	4.4	§	3.9	8.0	§
Европейський союз	2.6	2.8	2.8	1.9	2.0	2.0
ЗСА	3.8	2.9	2.2	2.3	2.0	2.4
Канада	3.8	3.2	2.8	1.4	1.5	1.9
Японія	0.9	0	1.3	1.7	0.9	0.4
Російська Федерація	0.4	1.0	§	15.9	13.0	§
Україна	-3.2	0	§	15.9	13.0	§

§= не подано

Д-р Роман Барановський

І сталося...

Уже від довшого часу кружляли поголоски, що щоденник „Свобода" буде змінений на тижневик. Пояснювано це різними причинами, які приневолюють до цього, головно поважним дефіцитом, що його покривав Український Народний Союз за видання „Свободи" і „Українського Тижневика". Згідно із проголошеними інформаціями, цей дефіцит виносив за чотири міжконвенційні роки суму 2,974,00 дол., тобто кожного року УНС доплачував 744,000 дол. Це поважна сума.

Ці вістки дуже непокоїли громадян, зокрема постійних шанувальників, читачів і передплатників „Свободи". Вони не вірили в таку можливість і надіялися, що до цього не дійде. Але не так сталося.

34-та Конвенція УНС рішила змінити щоденник „Свободу" на тижневик, хоч це рішення Конвенція прийняла щойно після первісного голосування, яким делегати рішили залишити „Свободу" щоденником.

Таким чином позбавлено нашу спільноту у діяспорі єдиного свого щоденника рідною мовою. Це рішення приголомшило громаду, зокрема постійних читачів „Свободи".

І як воно не дивно, перша еміграція заробітчан з-перед 100 років, що складалася переважно із селян, розуміла, що без рідної преси етнічній групі не обійтися, і у власній її представники заснували спершу двотижневик, незабаром тижневик „Свободу", який від 1921 року появляється як щоденник. Натомість ми, як чергова еміграція, що називала себе політичною, інтелігенція, з високою освітою, цей щоденник закопали. Який сором для нас усіх!

Постає питання, чому так сталося, хто тут завинив? УНС, редакція, Конвенція? Ні! Завинили ми всі, ціла наша спільнота у діяспорі, зокрема у ЗСА і Канаді.

Вправді, Конвенція повинна і могла була радше призадуматися, як рятувати свій щоденник, а не піти по лінії найменшого опору і його ліквідувати. Але, проаналізуймо цю справу глибше і без будь-яких упереджень.

У ЗСА нас, українців, тобто громадян українського походження, нараховують приблизно 700,000 а в Канаді біля мільйона. Якщо з того числа у ЗСА тільки десять відсотків, тобто 70,000 — в тому 25,000 родин і 20,000 самітних, говорять українською мовою і читають українську пресу, то тираж повинен бути 45-50,000. А тимчасом тираж „Свободи" останньо виказував 7,500 (!). Давніше він виявляв цифру 36,000.

Щоб газета могла існувати і себе оплачувати, необхідно мати відповідну кількість передплатників, фундаторів і щедрих жертводавців на пресовий фонд. Цього щоденник „Свобода", на жаль, не мав, і тому для його вдержання УНС докладав велику суму грошей, що підривало його фінансові ресурси.

Який вихід із цієї прикрої ситуації?

Маємо федеральні і приватні кредитівки, які диспонують півтора чи навіть двобільйоновими фондами, маємо багато приватних підприємств, заможних людей, навіть мільйонерів, допомогові установи тощо. Чи не могли б вони разом із тисячами ентузіястів української преси оподаткувати себе певною сумою, щоб кожного року покрити мільйоновий річний недобір видавництва?

Цим повинні зайнятися передусім наші централі УККА і УАКРада, спільно із іншими організаціями, які стоять осторонь обох централь і, таким чином, забезпечити появу щоденника, так дуже потрібного нам у діяспорі.

Зайво доказувати, що кількість преси і видань є міралом і критерієм культурного рівня даної етнічної групи і її візитівкою.

Тож збережім щоденник „Свободу" і не даймо йому загинути!

Цим докажемо, що ми — члени зрілої нації, що нам не байдужа наша преса і що її доля лежить нам дійсно на серці.

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Про ювілеї і ювілятів слів кілька...

(Сміховинка)

А з отими ювілятами чиста нерозбериха тепер, бо наковтавшись хвацько отих чудодійних пілюль, ювіляти помолодшали раптово, і тільки від сотні років починається нинішня старість. Навіть достойний сеньйор Степан Куропась мусить чекати аж три роки на своє заслужене „Многая Літа"

А нуте скажіть д-рові Романові Барановському, що він старий. Розсердиться, образиться і не захоче більше писати, — а шкода. Те саме із проф. Мирославом Семчишином. Та де ж йому вік старий в голові, коли він танго із усіми грішними вихилясами на Союзівці витинає. Або отой редактор „Веселки", що за русалкою ще й дотепер ганяється, і плаває за нею в бурхливих хвилях океану. Де, де йому до ювілею! Забудьте, любі. І свіжоспечений письменник, що заміняв бандуру на перо, та синіми очима даремне тепер завертає, він теж до ювілею не пресе, бо духом вічно молодий. (Ах, ті пілюлі, пілюлі, якого лиха ви вчинили!).

Ми також мусимо рушити з місця наше письменницьке жіноцтво, яке стоїть струнко у передсінку старости. Це ж ті 80-літні із прибавкою, більшою чи меншою, що їх можемо звати отим пілюльним молодняком, нашим цвітом, що цвіте вічно. Отож починаймо! Першою буде Ганна Черінь, яка сама, добровільно назвала себе „жовтою динею". Вона сказала неправду. На знимці все ще молода, щедре намисто ховає усі недоліки. Ум бистрий, свіжий, слова пружкі. Ювілейного „Многая літа" юній Ганні ще довго, довго не треба.

Тут же насувається журналістка, що ховає свої літа за чорні, великі окуляри. Вона б мене в ложці борщу втопила, але я не даюся і ніколи не здам позицій. А я, мов срібна рибка, то виринаю то потопаю, то виринаю, то потопаю (до трьох разів штука), аж поки не дам зловитися на гачок вічности. Тепер ховаюся за плечі Лясі. Нам бо удвоєчко легше буде чекати отої капосної сотки (як Бог дасть).

Усі ювілейні кандидати нижче 80 (завдяки пілюлям) — то наша хвацька, розгукана „смаркатерія". (Голоскевич каже шмаркатерія).

Віддаймо першенство Іванні Ґорчинській, отому феноменові, що все хоче, все може, і все потрапить зробити. О! Коби такі Іванни та на камені родилися...

Черговим „смаркачем" буде д-р Павло Пундій. Йому многолітствія не треба, бо воно ще із весілля сидить глибоко в його вухах.

До касти отих „смаркачів" зарахую красноперу Ірину Камінську, яка на своїх не дуже то дужих плечах тримає цілу чикагську „Самопоміч". До неї, як до сповідальниці, стоять черги, а вона покиває головою, дає розгрішення, а іноді підсуває покути — збіркову пушку на добрі цілі. Ірині Камінській до ювілею принаймні 25 років.

А тепер до ансамблю „смаркачів" приходить ліричний тенор, синьоокий, ясноволосий „білюга", золотоустий Роман Кухар. У лівій пазусі все ще носить колишню незабутню Зою... Йому ще „два східці" до жіночих „тінейджерів". Він сипле, мов з рукава, свої літературні рецензії, видав томики поезій, видає в Україні книжку за книжкою, але це ще не все. Зупинімося трохи, прижмурім очі і слухаймо його співу на концерті у Денвері. Субота, 6-го грудня, година 7:30, а рік зовсім не важний. Фортепіяновий супровід — Тетяна Лепкий-Юзьвяк. Програма справді цікава: Бетовен, Маскані, Пуччіні, Бізет, Кудрик, Січинський, Нижанківський, Лисенко. Чуєте оплески? Я чую, чую навіть наддаток — „Дивлюсь я на небо".

Такий то отой кандидат у майбутні заслужені ювіляти. Але ані слова про це, бо зчинить таку веремію, аж струснеться Кензас і коледж в Чейс.

Поволі куртина опадатиме вниз. Ще тільки одна несподіванка. Відомий мистець-фотограф, теж співак, теж рецензент, Терен Юськів, ховаючи під шапкою-невидимкою свою молодість, заповідає "urbi et orbi" осінній баль ювілятів. Баль відбудеться в галерії „Маяна", четвертий поверх (вінда буває фантазійна). Балем проводитиме широковідомий Theodore (не мішати з торреадором), з традиційним зеленим котильйоном, до самої землі. Оркестра одної бандури, що її привезе на великому ровері Роман Левицький. Буде теж для настрою чарівне танго із „серцещепательними" словами, але не прозраджу імени солістa, хай цікавість кортить. Буфету, скажу правду, не буде. Кому там цікаво їсти, як усі молоді і закохані. (Пілюлі ще далі ділають).

Отож, — до побачення на балі.

Чикаґо, дано у червні 1998 р.

Сергій Білокінь

ПОЖЕЖІ КИЇВСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ 1964 ТА 1969 РОКІВ

IV

Окремі полиці займали рештки накладів академічних видань за всі роки. В ідеальному стані, нерозрізані, на полицях лежали різні монографії Кримського, покажчик фольклору Андрієвського, провідник Ернста по Києву, „Водяні знаки" Каманіна й Витвицької, кожне число всіх періодичних і серійних академічних видань („Україна" за редакцією Грушевського, „Первісне громадянство", що вела його дочка Катерина, тощо) — у різній кількості. Скажімо, праці Михайла Марченка „Боротьба Росії й Польщі за Україну" було точно 228 примірників, „Історії Туреччини" Кримського — 50, Андрієвського чи „Ювілейного збірника" Багалія — десь так по 5-6. „Систематичного каталога видань Всеукраїнської Академії наук" М. Іванченка та Яр. Стешенка, що його перевидав по війні в Америці, з огляду на його вартість, Дм. Штогрин, на картці було позначено 16 примірників, — на полиці я їх не виявив зовсім. Замість книжок лежала картка — „Взято в спецфонд". Цей напис означав, правдоподібно, тільки те, що на той момент принаймні 14 ідеальних примірників „Систематичного каталога" вже не існували фізично. Річ у тім, що спецфонді зберігали тільки два примірники, передавати щось до інших бібліотек вони не мали права, — виходить, решта підлягала спаленню.

Оскільки книжки обмінно-резервного фонду печатками ЦНБ були здебільшого ще не проштамповані, не пронумеровані й не розписані на картки, з каталогами бібліотеки їх ще не звіряли. Тим більше не звіряли їх систематично й зі списками на вилучення й знищення. Тому траплялися й звідома (завідомо) заборонені, прецікаві речі в доброму, інколи дуже доброму стані (наприклад, книжки Шмакова), часом з дарчими написами, часто з бібліотек видатних діячів, що були репресовані. Були книжки з бібліотек Михайла Грушевського, Ореста Левицького, Сергія Єфремова. В одному томі „Історії України-Руси" я бачив нотатку, писану рукою Павла Тичини. Книжки з автографами Андрія Ніковського, Юрія Яновського та інших — усе двадцятих років. Були й давніші речі.

Один-два рази на рік підвали заливало водою, так що нижні полиці (до рівня порогів), по суті, були приречені. На Госпітальній я якось надто довго прощався, розбалакавшись із Вірою Бояркіною, коли ми почули булькіт. Тоді захопили своєчасно, і вона викликала негайно аварійку. Зате іншого разу, на Дем'яна Бєдного, ми з колегами із Музею Книги (Микола Сулима, Віра Репецька, Віра Виноградова, Людмила Навідомська та ін.) бачили, що гаряча вода залила цілу секцію сантиметрів на тридцять. Завжди привітна й добродушна Інесса Борисович, стоячи ногами в гарячій воді, вибирала її відрами й передавала товаришкам нагору — Асі (не знаю прізвища), Фаїні Ґільбух, покійній нині Тамарі Скибі. Книжки („Семейство Разумовских" Васильчикова, окремі томи „Киевской старины") пробували потім сушити, але вони вкрилися зеленою цвіллю у сантиметр завгрубшки. Все це потім довелося знищити.

Повертаюся тепер трохи назад. 12-го грудня 1966 року у „Вечірньому Києві" з'явилася стаття Д. Киянського про становище будівель Видубецького монастиря. Тут зокрема розповідалося, що і в Михайлівській, і у Георгіївській церквах перебувала тоді частина книжок із цього самого обмінно-резервного фонду. „Останнім часом 700,000 томів звідси вивезено. Лишилося ще близько мільйона (?) примірників".

А ще трохи раніше, десь улітку 1965 року, ми з приятелем, археологом Валерієм Отрішком блукали собі монастирем, прагнучи щось розвідати, побачити, бо темні чутки до нас уже дійшли. Нам пощастило. Пішов дощик. Отож ми вбігли у Георгіївську церкву, у розчинені двері. Наступні, дерев'яними ґратками, двері були теж відчинені (так влаштовували провітрювання). Вигнати нас, з огляду на дощ, не випадало. Стояли ми лише при самому вході і недовго — хвилин десять, але увесь цей час дикими очима оглядали інтер'єр. Увесь внутрішній простір займали височенні дерев'яні стелажі, на яких у цілковитому неладі стояли, а більше лежали книжки. Товстелезні фоліянти з золотими обрізами чергувалися з пізнішою періодикою. Книжки видихали важкий дух гниття, бо лежали так рік за роком, влітку і взимку, а жодного опалення по церквах не було. До речі, маю ще одного свідка — реставратора, який з посади мав право бувати всередині видубецьких церков. Цікаві подробиці Ярославові Дзирі оповідав колишній ректор Львівського університету (до арешту) професор Михайло Марченко. Він бачив старовинні видання давньогрецькою мовою й на івриті.

10-го вересня 1968 року „Літературна Україна" розповіла про те, що в Михайлівській церкві виявлено 150 видань XVI-XVII століть — „Нові астрономічні кільця" (Шарбурґ, 1536), „Історія рослин" Леонгарда Фукса (Базель, 1542), „Патерик" Сильвестра Косова (К., 1635) та багато інших видань, які старі книжки називали цимеліями. (Очевидячки, мав рацію Погружальський скаржитись на директора!).

Публікація в „Літературній Україні" впала комусь в око. Перша пожежа почалась уночі проти 26-го листопада 1968 року, тобто за два місяці. За словами бібліотечних працівників, вогонь знищив лише невелику кількість книжок, що лежали десь по кутках. Але я маю й інші відомости, які теж не випадає відкидати. Здається, насправді було інакше, багато гірше. Неподалік від Видубичів, у гуртожитку при відділі дендрології Ботанічного саду Академії Наук жили тоді Марія Овдієнко й Надія Кир'ян (до речі, у тій хаті в неї робили обшук). Надійка розповідала мені за кілька днів після того, що коли пожежу загасили, церква стояла напіввідчинена, і місцеві хлопчаки якимись гіллячками й гачками витягували звідтіля окремі книжки й журнали. Серед них було чимало гебраїстики — мате-

(Закінчення на стор. 3)

Львів в пам'ять Патріярха Мстислава I

Велелюдною Службою Божою в храмах УАПЦ Львівщини і відкриттям пам'ятного барельєфу на фасаді Свято-Успенської церкви у Львові, урочистої академії в Оперному театрі було розпочато дні пам'яти і 100-річчя з дня народження Патріярха УАПЦ Мстислава I (Степана Скрипника).

Відкрив урочисту академію з благословення Патріярха УАПЦ Димитрія (Яреми) голова Обласної адміністрації Михайло Гладій, після якого з промовою про праведний життєвий шлях Патріярха Мстислава I, складну ситуацію нинішнього духовного занепаду, виступив прибулий з Києва з 12-літнім стажем совєтських концтаборів Євген Сверстюк. Промовець зазначив героїчний і страдницький шлях УАПЦ, про гоніння і репресії ще за Митрополита Василя Липківського в 20–30-ті роки, розповів про заповіт Патріярха Мстислава I, про те, як його скрізь не приймали, ні в Почаєві, ні на Волині, але він стукав і вів свою місію, звертаючись завжди до молоді „любити один одного, свій край, бути гордими козаками". І на закінчення Є. Сверстюк закликав присутніх не творити все нові партії, а жити за заповітами Мстислава — зберігати козацький дух і тримати високо голови.

В перервах між виступами промовців хор хлопчиків „Дударик" під керівництвом М. Кацала виконував частини Літургії композитора О. Кошиця „Слава во вишніх", твори К. Стеценка та інших композиторів на релігійні теми. Всі дальші виступаючі в тій чи іншій формі у своїх виступах закликали зберегти в пам'яті славний образ Патріярха Мстислава I, пам'ятати його заповіти, його нелегке життя.

Народився С. Скрипник в Полтаві 10-го квітня 1898 року в родині Івана Скрипника й Маріямни Петлюри. Гімназистом брав участь у нелеґальних учнівських гуртках. 1917 року стає дипломатичним кур'єром, а потім старшиною для спеціяльних доручень Головного Отамана Симона Петлюри, Української Народної Республіки. З розгромом Визвольних змагань українського народу опинився в таборі інтернованих осіб у польській зоні окупації. Навчався в Школі політичних наук у Варшаві. 1930 року обраний до сейму Польщі від українців Волині. Захищає їхні національні та релігійні права; бере активну участь у церковному житті, входить до епархіяльних і Митрополичої рад.

Після загибелі дружини від рук большевиків приймає в 1942 році чернечий постриг і єпископські свячення. Як Єпископ Переяславський займається місійною працею та відбудовою Української Автокефальної Православної Церкви на сході України.

Заарештований і ув'язнений ґестапо. Після війни перебуває в західній зоні окупації. 1947 року переїздить за океан, обраний на Архієпископа Вінніпеґу й усієї Канади (потім цю катедру зайняв Митрополит Іларіон). 1949 року очолює Українську Православну Церкву в ЗСА, 1969 року — Українську Автокефальну Православну Церкву в Европі й Австралії. 5-го червня 1990 року Всеукраїнським собором УАПЦ обраний Патріярхом Київським і всієї України.

Вперше приїздить до Києва 20-го жовтня 1990 року. 1990–92 роки були часом напруженої праці над розбудовою відродженої УАПЦ. Патріярх Мстислав кілька разів приїздив в Україну, відвідав Київ і рідну Полтаву, Львів і Харків, Галичину і Волинь. Майже всюди його миротворчі зусилля наштовхувались на опір післякомуністичної адміністрації, котра так і не знайшла гідної резиденції першому Київському Патріярхові, змушеному жити в готелях і у приватних помешканнях.

Сумною була остання поїздка на рідну землю в грудні 1992 року. Патріярх опинився під тиском післякомуністичної влади, котра змушувала його змиритися з протизаконним позбавленням УАПЦ легального статусу.

Частина висвячених ним єпископів перейшла до Церков, протегованих державою — УПЦ Московського та Київського Патріярхатів. Тоді Патріярх благословляє створення канцелярії УАПЦ поза Києвом і висвячення нових владик. 20-го грудня 1992 року він востаннє молився за Службою Божою в Свято-Дмитрівському храмі у Харкові, а 25-го грудня назавжди залишає Україну.

Серце Патріярха зупинилося 11 червня 1993 року. Незабутніми стали для українців бадьорі промови-заповіти Патріярха Мстислава, яких так боялась окупаційна влада.

В'ячеслав Камінський,
Львів

Барельєф на фасаді Свято-Успенської церкви.

Львівська опера в день урочистої академії.

Відзначення 65-ої річниці Великого голоду в Україні

У столичному місті Оттаві відзначення річниці Голодомору започатковалося 2-го червня, коли це в Парляменті Інку Марк, М.Р. з Дауфин-Сван Лейк, видав комунікат про Голодомор в Україні.

У неділю, 7-го червня, слідувала програма відзначення під патронатом КУК. Господарями і організаторами був відділ Союзу Українок Канади, в співпраці і участі запрошених складових організацій КУК.

У соборі Успіння Пресвятої Богородиці, в год. 6-ій вечора, настоятель о. Ярослав Буцьора відслужив Панахиду. Прапори Союзу Українок Канади і Товариства Українців Самостійників тримали голови — Ольга Самець і Іван Михальчук. Свічки тримали члени Ордену св. Андрея і молодь Пласту. Церква була переповнена. Відчувалось національне пробудження до дії, до виявлення пошани історії свого народу. З амбасади України в Канаді було декілька дипломатів.

Опісля офіційна програма відбулася в авдиторії. Нею проводила Галина Михальчук, членка відділу Союзу Українок Канади. Після вступного слова вона покликала голову української православної громади, Марґарет Копала, яка англійською мовою розказала дещо про Голодомор. Від імені амбасади України в Канаді говорив радник Сергій Боровик. Від відділу КУК в Оттаві говорила нововибрана голова Оксана Башук-Гепберн. Слідувало читання комунікату Інки Марк, М. Р., яке виконала М. Копала. Дуже змістовну, цікаву доповідь виголосив д-р Володимир Шелест.

Слідували деклямації молоді школи ім. Л. Українки, Пласту і курсів українознавства. „У голодний рік" деклямувала Марічка Ґаладза. Уривки з поеми „Хрест" деклямували Роман Дзьоба, Олег Риплянський, Маруся Катрушенко і Ляриса Момрик. Про переживання часів голоду розказали два свідки того часу — Галина Желем і Діяна Лаврук. Це були тяжкі оповідання, жахливі переживання, не одним текли сльози... Навіть молодь була повна надзвичайної уваги і пошани до слів пережитої страшної історії голоду. Очевидцям Голодомору належиться велике співчуття і подяка за висловлення.

Відтак молодь Пласту, з прапором, зайняли своє почесне місце біля сцени. Молитву відчитав о. Ігнат Голомойчук з української католицької церкви, схилились прапори і всі на залі одноголосно заспівали „Вічна пам'ять..." Це був дуже зворушливий момент.

Кінцеве слово подяки виголосила голова відділу Союзу Українок Канади Ольга Самець. Вона сказала, що і тепер люди голодують в Україні, особливо бездомні діти і старі та немічні. Тому організується допомогові кухні для голодних, які фінансують канадські організації, чи різні збірки на фонд „Купіть мищину юшки". Відбулась збірка добровільних датків на таку ціль. О. Самець подякувала священикам, організаціям і особам, що брали участь у програмі. До комітету належали: Координатор — Ольга Самець, зв'язки з українською католицькою громадою — Віра Боцюрків, виставка книжок і знимок — Зіна Кислиця і Шерлі Климаш, виготовлення картини Голодомору — мґр Марта Винницька, декорації — д-р Надя Желем, преса і комунікація — Богдан Клюфас, Ірина Белл, виступ молоді — Христина Габрович, складення програми і вироблення програмок — Г. Михальчук, М. Винницька, добродійка Н. Боцюра.

Усім щира подяка за участь і присутність.

Відзначення було дуже успішне, при великій участі присутніх старших і багато молоді. Програма добре скоординована, цікава, без затримок, короткі виступи, повні уваги і пошани. Прибрання сцени поміркуване, суттєве і ефектове.

Місцева газета „Оттава Сітізен" помістила гарну статтю Пат Белл. В інтерв'ю з головою КУК Оксаною Башук-Гепберн подано сильне бажання українців-канадців дістати запоруку уряду, що Голодомор 1932-33 років буде включений у Канадський Музей, присвячений жертвам геноциду.

Галина Михальчук

Миряни...

(Закінчення зі стор. 1)

делеґатам Собору.

— А чи можете пояснити нашим читачам як вибирається делеґатів на Собор і хто ними буде?

— Отже кожний владика вибирає двох делеґатів мирян і назначує одного священика, що має з його дієцезії бути. Ще буде декілька почесних делеґатів, як ось мені припала така честь як голові УПСО, і евентуально додаткові доповідачі. Цей собор — це має бути піднесення престижу мирянина і точне окреслення його прав та обов'язків. Це перша спроба тісної співпраці владик, священиків і мирян, для обговорення важливих і дуже актуальних питань.

— Чи ви уважаєте, що роля мирян є ключовою в Українській Католицькій Церкві? Чи таке можна зрозуміти із резолюцій останніх нарад?

— Наші резолюції ще не зовсім готові, але про ролю мирян ми вже говоримо 35 років, від часу заснування нашої організації. За цей час ми проробили найважливішу роботу тим, що осягнули патріярхат і нас визнано. А тепер прийшла на чергу справа об'єднання нашої Католицької Церкви і піднесення престижу нашого руху, що тепер помітно підупав, зокрема в Україні. Ми мусимо притягнути людей, а рівночасно духовенство до цього нового покоління, що таке інакше, як було наше. А при тому мусить бути наша Церква об'єднана і мусить бути кращий зв'язок між Церквою і молодими вірними. Не забуваймо, що патріярхальний рух був речником катакомбної Церкви в Україні, ставав в її обороні та причинився до її відновлення у 1989–90 роках. До сьогодні він несе моральну і матеріяльну допомогу Церкві і мирянським оганізаціям в Україні.

— Добре, це вже за вами, а що плянуєте у майбутньому?

— Патріярхальний рух повинен ще тісніше співпрацювати з патріяршою курією, ієрархією і священиками і включитися у працю нових прицерковних структур, як мирянські ради, братства, сестрицтва, „Українська Молодь Христові" та інших. Але перш за все усі ми повинні стреміти до повного об'єднання.

— Чи в цьому дусі говорили також ваші доповідачі на конференції?

— В загальному так, розпочинаючи історичним початком нашого руху, на створення якого вплинув Патріярх Йосиф, а кінчаючи на перспективах і плянах мирянського руху в діяспорі. Слухачів було пересічно біля сотні і я думаю, що тепер, коли усі доповіді появляться друком, вони матимуть багато читачів та послідовників висловлених думок.

— Як бачу з програми, ці два дні були просто насичені зайняттями та давали багато до дискусії та думання.

— Це завдяки тому, що ми мали групу осіб, які подбали про відповідну організацію цієї конференції і з'їзду. В першу чергу це заслуга голови Українського Патріярхального Товариства в ЗСА Олександра Пришляка. У майбутньому більше обов'язків впаде на членів в Дітройті, бо там буде осідок Президії УПСО.

— От і побачимо як ви вив'яжетеся із не нових, але і нових обов'язків. Можна вам лише побажати, щоб ви таки зуміли притягнути до вашої праці молодших осіб, бо без них ніяка наша організація не має майбутнього.

Пожежі київської публічної...

(Закінчення зі стор. 2)

ріяли ліквідованого Кабінету жидівської культури УАН. Мені відомі на руках окремі такі примірники з обгорілими краями, а Я. І. Б-й казав мені, що „на приваті" він знає ще й рукописний дореволюційний каталог київської гебраїстичної збірки.

Так от, наступної ночі почалась ще одна, друга пожежа, і тоді вигоріло вже все, згоріли навіть оті дерев'яні стелажі, як я бачив. Вогонь був такий сильний, що впала одна з бань. Оскільки книжки були ще не опубліковані, бібліотечне керівництво потім відмовило їм в існуванні. Заявило, що згорів тільки непотріб, якийсь мотлох, а книжок там, мовляв, уже не було.

Думаю, варто було б організувати наукову конференцію із залученням ветеранів бібліотеки, щоб розібратися докладніше в тих трагічних подіях. Чисті сторінки історії бібліотеки треба записати науково перевіреним текстом.

Параліч...

(Закінчення зі стор. 1)

ють за іграми навколо виборів голови парляменту, оскільки це паралізує реформи, які намагається запроваджувати Президент Леонід Кучма. Голова ВР вирішує як швидко чи повільно приймається закони.

Україна має виконати 92 умови для того, щоб Міжнародний валютний фонд виділив їй давно очікувані 2.5 блн. дол. Це заохотило б закордонних інвесторів до збільшення своїх вкладів в українську економіку.

НА НАКАЗ БІЛОРУСЬКИХ ВЛАСТЕЙ, робітники зварюванням вхідної брами до забудовань Дражди, на передмісті Мінська, столиці Білорусі, де знаходиться резиденція американського амбасадора Денієла Спекгарда, пробували її закрити на постійно. Робітники зупинили свою працю тільки після того, як американський амбасадор Д. Спекгард приїхав до своєї резиденції з журналістами в понеділок, 8-го червня. Цей крок білоруських властей був наслідком квітневого попередження, що його отримали дипломати 22-ох країн, де їм було сказано, залишити ці приміщення до середи, 10-го червня, бо там заплянованo перевести ремонт. Американський амбасадор Д. Спекгард заявив журналістам, що таким поступованням Білорусь переступила правила Віденської конвенції про консульські стосунки, бо увійшли до амбасадорської резиденції, котру уважається закордонною територією, як і саму амбасаду. „Якщо уряд Білорусі хоче закрити перед нами брами наших резиденцій, то ми будемо змушені залишити Білорусь", — сказав амбасадор.

Звернення до підгаєчан в Америці і Канаді

Колишні мешканці Підгаєць та славної Землі Підгаєцької, а також люди доброї волі! Можливо, вам вже відомо, що українська греко-католицька громада Підгаєць осталась без Божого храму. Наша св. Успенська церква, яка віками служила місцем, де наші предки сходились на молитви, де ми охрищені були, де родичі наші вінчались, внаслідок певних змін передана була владою іншій конфесії.

Коли я був в Підгайцях 1993 року, то з болем в серці спостерігав труднощі, з якими вірні греко-католицької громади мусіли шукати гостинної церкви в найближчому селі, де була можливість вислухати Службу Божу, звінчати молоду пару, охристити новонароджених чи принести покійника на похоронні відправи. До колишньої своєї церкви господарі їх не впускали. Навіть в час Різдва Христового не дали дозволу відправити хоча на подвір'ї під стіною церкви. Отже Богослужіння відбулось на хіднику навпроти церкви при вул. Бережанській, на морозі та ще із неприємними перешкодами.

Так далі не могло бути і, щоб оминути всяких неприємностей і для спокою і злагоди, греко-католицька громада рішила будувати власний храм Божий, якийноситиме назву Всіх Святих Українського Народу.

Управа міста виділила площу під будову церкви в центрі міста навпроти маґістрату, якраз на місці, де стояв пам'ятник большевицькому ватажкові Ленінові, який стояв із піднятою вгору рукою, і Боже провидіння так повело, що на цьому місці стоятиме храм Божий із піднятим вгору хрестом на копулі. Це знак перемоги Божої правди над злом. Цей Божий храм заспокоїть душевні потреби громади і стане окрасою нашого міста. Вірні збудували барак-шалаш, де відправляються тимчасово Богослуження.

Знаючи сьогоденні економічні обставини в Україні, громада має великі труднощі здвигнути цей храм. Вони жертвують, що тільки можуть, щоб завершити почате діло, але це все замало, бо кошти будови колосальні. Будучи знову в Підгайцях 1996 року, я зложив поважну суму на фонд будови від жителів Чикаґо. Ці гроші пішли на фундаменти, бо цього року почалась будова. Будівельний комітет враз із своїм духовним опікуном о. Миколою Мидляком були безмежно вдячні своїм братам в діяспорі, які позитивно поставились до їх прохань на цю благородну ціль. Будова продовжується, і цього року хочуть завершити її копулами.

Тому до вас, дорогі підгаєчани, звертаюсь в імені Будівельного комітету: своєю щедрою пожертвою допоможім громаді завершити благородне діло. Нехай не буде між нами ні одного підгаєчанина чи українця доброї волі, хто не зложив би своєї пожертви на цеголку на будову храму Всіх Святих Українського Народу.

А до вас, молоді, тут вже народжені підгаєчани, жертвуйте на будову в імені своїх батьків. Приємно вам буде, коли приїдете в Україну побачити в Підгайцях у церкві своє ім'я або своїх родичів на списку жертводавців. Мусимо їм допомогти, бо якщо не ми, то хто їм допоможе?

Зенон Мандибур

В Українському Банку „Певність" є відкрите конто ч. 498194 на фонд будови. Ваші пожертви будуть разом з подякою від Батьківського комітету поміщені в „Свободі". Чеки слід виписувати на: Ukrainian Catholic Church in Pidhajci; адресувати на: First Security Federal Savings Bank, 936 N. Western Ave., Chicago, Il. 60622; або на: Zenon Mandybur 3418 N. Olcott Ave., Chicago, Il. 60634.

АСИСТЕНТИ ІЗРАЇЛЬСЬКОГО прем'єр-міністра Беньяміна Нетанягу, у вівторок, 9-го червня, сказали, що він поважно застановляється чи не провести публічного голосування в країні над американською пропозицією щодо дальшого відтягнення ізраїльських військ з території західнього берега ріки Йордан. Палестинці вже погодились на пропозицію ЗСА, тому скритикували такий крок Б. Нетанягу і назвали це тактикою затримування та звенулися зі закликом до Ізраїля виконати ці точки мирного договору, на котрі вони вже попередньо погодились. Одначе Б. Нетанягу настоює на тому, що думки народу є дуже важливими у вирішуванні таких важливих питань.

ФЕДЕРАЛЬНІ ПРОКУРАТОРИ повідомили у понеділок, 8-го червня, що такі відомі автомобільні виробництва, як Гонда і Форд погодились заплатити млн. дол. кари за те, що продавали автомобілі запроєктовані на пройдення перевірки емісій, але насправді забруднювали довкілля. Департамент юстиції та Аґенція охорони довкілля покарали автомобільну компанію Гонда 12.6 млн. дол. за переступлення правил закону щодо чистого повітря та приблизно 250 млн. дол. за направи, включно з продовженням ґарантій та безплатних реґулювань автової апаратури. Автомобільна фірма Форд заплатить 2.5 млн. дол. кари за проблеми контролювання занечищення 60,000 їхніх „Еконолайн венів" з 1997 року та 3.8 млн. дол.за інші видатки та винагороди клієнтам, які є власниками згаданих „венів". Форд того самого дня розпочав відклик згаданих автомобілів.

А в тій могилі найкращі сини

Декілька кілометрів від шосейного шляху Львів-Перемишль, недалеко Мостиськ, є невелике село Хоросниця. Під час совєтської окупації село належало до різних районів — Яворівського, Городоцького, Мостиського. Земля тут піщана і глинкувата, і селяни, хоч працьовиті, в більшості не були дуже багаті. Багатий пан Цукерман, вихрищений жид, побудував невеликий костел біля залізниці для поляків, а в другому кінці села — невелику церкву для українців. На знак подяки селяни Хоросниці виконали заповіт і поховали його на церковному подвір'ї. Ця могила збереглася до наших часів.

За селом, під лісом, є цвинтар, де між багатьма могилами вирізняється могила зі скромним пам'ятником, на якому видніє напис: „Тут спочиває отець Василь Гриник (1907–75). Вічна йому пам'ять!". Більше в час панування імперії зла не можна було написати на могилі священика-патріота. Навіть скромна фотографія покійного отця була кимось викрадена з пам'ятника.

Народився о. Василь Гриник в невеликому присілку Дубрівки, який належав до сусіднього села Селиська (тепер називають Оселя), в багатодітній родині, де було шестеро дітей. Студіював теологію в Перемишлі. Під час студій був заскочений примусовим целібатом. І хоч мав наречену, то мусів висвятитися в безженному стані. Призначено його на парафію біля Сянока, на Лемківщині. В 1944 році поляки спалили село, а о. Василь з парафіянами був змушений ховатися в лісі, там відправляти Богослуження. Потім був примусово депортований большевиками і замешкав у своїх батьків на присілку Дубрівки.

Під час примусової ліквідації УГКЦеркви не перейшов на московське православ'я, а підпільно обслуговував село Хоросницю як душпастир. В 1948 році перед святом Покрови, чекісти в лісі зловили жінку сотника УПА „Степового". Вона, не витримавши тортур, призналася, що її вінчав з тим сотником о. Гриник.

На храмове свято с. Хоросниці Св. Покрови, коли о. Василь ранком ішов до церкви, старенька мама, немов передчуваючи щось недобре, сказала йому: „Довго, сину, не будь в церкві, сьогодні повертайся". Хотів син-священик виконати прохання матері, але не зміг. Чекісти перешкодили. Був заарештований яворівським КҐБ, під керівництвом начальника Чумаченка, таки біля церкви.

Катували о. Василя в Яворові, у Львові. Жінка сотника свідчила до очей, що він її вінчав, але о. Василь це заперечив, не признався. На запит, що він чув на сповідях, відповів: „Я не є московським казьонним батюшкою, котрий зраджував тайну сповіді державним урядовцям, я готовий вмерти, але тайни сповіді не зраджу". Львівський суд засудив його на 10 років концтаборів. Покарання відбув в Сибірі, на Сахаліні, де в'язні копали тунель під морським дном. Повернувся до родини за 8 років з підірваним здоров'ям. Душпастирської праці не залишив і обслуговував с. Хоросницю підпільно.

На вислане до Москви прохання парафіян с. Хоросниці леґалізувати УГКЦеркву, Мостиське КҐБ пограбувало хоросницьку церкву, забравши чашу, 14 фелонів та інші церковні речі. Євстахій Смук і Богдан Смук були арештовані на 15 діб за те, що не пустили під церкву авта з каґебістами. Отця Гриника тоді відпустили, але на сам Великдень, після відправи, Мостиське КҐБ арештувало його підступно і завезло у Львівську психіятричну лікарню, щоб там його знищити.

Але Божа сила була більша за їх злобу. Лікарка Ольга повинна була дати отцеві такі лікарства, після яких наступила б смерть. Але цього злочину вона не зробила: викинула ці лікарства, а отцеві дала такі, які підкріпили трохи його ослаблений організм. З цієї лікарні о. Гриника возили чекісти щодругий день до районного центру в Мостиськах на слідство. Після двох місяців випустили, наказали не займатися душпастирською працею. Не слухав старенький о. Василь цієї заборони і далі служив людям.

В той час у Судовій Вишні помер греко-католицький священик Топорівський. На багатолюдному похороні о. Василь, прощаючи співбрата, сказав: „Брате, моли там Милосердного Бога, щоб на Твоє місце прислав нам хоч десять молодих священиків" . Зареаґували на це чекісти зараз після похорону і сказали отцеві: „За все прощаємо, але за заклик прислати десять молодих священиків штрафуємо вас на 50 карбованців". І о. Василь мусів платити. Помер о. Гриник 17-го лютого 1975 року. Похорон його був величавий, хоч підпільний. Три греко-католицькі священики і багато людей молилися цілу ніч біля домовини в хоросницькій церкві. Чекісти не відважились перешкоджати. Душпастирська праця в хоросницькій церкві після похорону о. Василя не припинилась. Крадькома доїжджали священики молодшого покоління. Довший час там працював і я. Зупинявся біля могили о. Гриника, задумувався, правив Панахиди. Тепер вже у вільній Україні і леґальній УГКЦеркві згадую його в своїх молитвах. Нехай цей скромний спогад пригадує нам про тяжкі часи і свідомих та відважних борців за Церкву і народ.

о. Роман Каспришин,
парох Рудна

Прощаючи незабутню Рому...

Недавно ми провели на дорогу вічности нашу незабутню Рому Турянську. Відійшла від нас жінка, що була прикрасою суспільно-культурного життя українського Чикаґо; була справжнім мистцем слова, яким уміла майстерно передати ідеї-картини, що вийшли з-під пера наших найкращих письменників, поетів.

Св. п. Р. Турянська

Упродовж кількох останніх десяти років своїм мистецьким словом, своїми рецитаціями, вона дійсно прикрашала наші громадські академії, концерти чи інші культурні імпрези і захоплювала нас своєю продуманою, глибоковідчутною інтерпретацією, яка викликала захоплення, зворушливий настрій. Рома не була рядовою консументкою нашого культурного життя. Вона була з когорти тих, що творять цю культуру, прикрашують нашу буденну екзистенцію.

Вона держала руку на пульсі нашого літературного життя. Лектура кращих творців пера була її щоденним хлібом і вона завжди любила поспілкуватись на літературні теми.

У моїй пам'яті залишились зустрічі в гостинному домі подружжя Турянських, де інколи гостювали такі славні літератори як Улас Самчук чи Євген Маланюк, з якими була знайома ще з часів европейської еміґрації, і відносно недавно Іван Дзюба й Іван Гель, а багато і якісно скомплетована бібліотека подружжя Турянських була тією духовою ляборaторією, у якій виростав і досконалився її творчий дух, шліфувалось її мистецьке слово (2,000 книжок із цієї бібліотеки передали ми тому два роки в Україну. — М. Турянський).

Вічна і вдячна пам'ять ніколи незабутній Ромі Турянській, відхід якої у вічність буде відчутний у культурному житті нашої громади.

Мирослав Семчишин

Загальні збори кооперативи „Калина" в Вінніпегу

Четвертого квітня ц. р. по полудні, в залі УНО при 935 Мейн вулиці у Вінніпеґу відбулися 69-ті Загальні річні збори найстаршої української кооперативи в Канаді, „Калина". Зборами провадила президія в складі: М. Тарнавецький — голова і П. Данилюк — секретар.

За Дирекцію звітував її голова Віктор Данилюк, який пояснив прозірками річний фінансовий звіт кооперативи. Управителька „Калини" Галина Петрик подала докладний звіт з прибутків і витрат кооперативи.

Згідно з рішенням Дирекції „Калини", в кінці квітня 1998 року, вислано в Україну 30 пачок книжок із запасного фонду книгарні та з бібліотеки філії УНО у Вінніпеґу, вагою 548 кг. за оплатою 912 дол. Книжки вислано на адресу Бібліотеки Фундації ім. Ольжича та Інституту історії й археології Київського Університету. Кошти пересилки покрила кооператива „Калина".

Голова Контрольної комісії д-р Р. Романович зазначив, що після основної перевірки, встановлено, що книговодство кооперативи „Калина" провадиться модерною комп'ютерною системою і знаходиться у взірцевому порядку. Після дискусії над звітами, на пропозицію Контрольної комісії уділено абсолюторію уступаючій Дирекції.

Збори рішили уділити трипроцентову дивіденду членам кооперативи.

До Дирекції кооперативи „Калина" були обрані: Віктор Данилюк, Юрій Гвоздулич, Стефанія Геврик, Михайло Тарнавецький і Дмитро Яремчук.

До Контрольної комісії: Роман Романович, Степан Луговий і Петро Данилюк, а до Номінаційної комісії: Гриць Живило і Михайло Семанич.

Загальні збори були закінчено відспіванням національного славня.

Слід ствердити, що Загальні збори були ділові, вміло проведені, а добра господарка майном кооперативи „Калина" дає надію на її дальший розвиток.

За спільним столом було прийняття з перекускою і кавою, приготоване працівницями кооперативи.

Присутній

КАЛЕНДАРЕЦЬ ТЕНІСОВИХ ЗМАГАНЬ НА СОЮЗІВЦІ , 1998 Р.

4—5-го липня — УСЦАК-Схід
1—2-го серпня — Подвійні ігри
5—7-го вересня — Крайові першенства УСЦАК
19—20-го вересня — Турнір КЛК

ПОДІЇ

АВКЦІОН УМ

Іст Ґановер, Н. Дж. — Український Музей в Ню Йорку влаштовує т. зв. „Тихий авкціон", який відбуватиметься у неділю, 18-го жовтня, від 2-ої го 5-ої год. вечора в готелі „Рамада" в Іст ґановері, Н. Дж. Можна буде придбати мистецькі речі, ювелірні вироби, кришталь тощо. Вступ — 60 дол. Свою участь слід зголошувати, телефонуючи до Музею на число (212) 228-0110.

50-ЛІТТЯ ТУІА

Іст Ґановер, Н. Дж. — Товариство Українських Інженерів Америки влаштовує святкування 50-ліття ТУІА у суботу, 7-го листопада ц. р. в готелі „Рамада", 130 дорога ч. 10 захід в Іст Ґановері, Н. Дж.

ЗМІНА АДРЕСИ

В справі зміни адреси непотрібно телефонувати, а тільки прислати нову адресу до:

Адміністрації „Свободи"
P.O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

❑ „Свобода"
❑ „The Ukrainian Weekly"

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

На зміну адреси проситься
ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

• ПРАЦЯ •

✪ РІЗНЕ ✪

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻